

ORASAM

Analiz
EKİM 2023 / NO 10

AVRASYA EKONOMİK BİRLİĞİ İLE YOL VE KUŞAK GİRİŞİMİ

Dr. Zalina Adobaşeva, Buugul Nurova (Uluslararası İlişkiler, 4.sınıf)

A- Avrasya Ekonomik Birliği Örgütü

1. Giriş

Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) bir bölgesel ekonomik entegrasyon örgütüdür ve Rusya, Belarus, Kazakistan, Ermenistan ve Kırgızistan'dan oluşmaktadır. AEB'nin amacı, üye ülkeler arasındaki ticaret ve yatırımı artırmak, ekonomik iş birliği ve entegrasyonu sağlamak, ortak pazarı geliştirmek ve üye ülkelerin uluslararası alanda rekabet gücünü artırmaktır. Örgütün merkezi Moskova'da bulunmaktadır. AEB, Avrupa Birliği, Kuzey Amerika Serbest Ticaret (NAFTA) ve Çin'in Kuşak ve Yol İnisiyatifi gibi diğer bölgesel ekonomik entegrasyon örgütleri ile rekabet etmektedir.

AEB ülkeleri arasındaki ticaret, üye ülkelerin ekonomik entegrasyonu ve koordinasyonu sayesinde artmıştır. Ortak pazarın oluşturulması ve serbest ticaret anlaşmaları sayesinde, üye ülkeler arasındaki ticaret engelleri kaldırılmış ve iş yapma kolaylaştırılmıştır. Bunun yanı sıra üye ülkeler arasındaki yatırımlar artmış ve ortak projeler gerçekleştirilmiştir. AEB, aynı zamanda enerji, ulaştırma, turizm, kültür, eğitim ve sağlık gibi birçok sektörde iş birliği yapılmasını sağlamaktadır. Örgüt, üye ülkeler arasındaki ekonomik iş birliğini artırarak, Avrasya bölgesindeki kalkınmaya katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

2. Kısa Tarihçesi

Avrasya Birliği düşüncesi ilk olarak 24 Mart 1994 tarihinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbaev'in Moskova Devlet Üniversitesi'ndeki konuşmasında dile

getirilmiştir. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla birlikte Avrasya bölgesi jeopolitik değişikliklere uğramış ve birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Bu sorunları önlemek amacıyla yeni bağımsızlığını kazanan ülkeler SSCB'nin dağılmasının ardından çeşitli şekillerde aralarındaki bütünleşmeyi hızlandırmıştır. Bunların ilki eski SSCB ülkelerini bir araya getirmeyi amaçlayan BDT oluşumuydu. BDT girişimi insani işbirliği ve siyasal danışma platformu olarak başarılı olur gözükmekteydi. Ancak BDT, temel amaçlarından biri olan iktisadi bütünleşme ve aynı zamanda serbest piyasa temelinde ortak bir ekonomik alan oluşturma konusunda başarısız olmuştur. Bu bağlamda 1994'te Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbaev'in Avrasya merkezli bütünleşme süreci giderek önemini artırmaya başlamıştır. BDT üyesi olan Rusya, Belarus, Kazakistan ve Tacikistan Şubat 1999'da Gümrük Birliği ve Tek Ekonomik Alanı oluşturan antlaşmayı imzalamışlardır. 2000 yılında Rusya, Kazakistan, Belarus ve Kırgızistan arasında AEB'nin kurulmasını öngören antlaşma imzalanmış ve tüm üye ülkeler tarafından imzalandıktan sonra 2001 yılında yürürlüğe girmiştir. Gümrük Birliği, Ortak Ekonomik Alan ve Avrasya Ekonomik Topluluğu gibi aşamaların gerçekleştirilmesi Avrasya bütünleşme sürecinin daha gerçekçi temeller üzerinde şekillendirilmesini sağlamıştır. Bu anlaşmaya göre, ülkeler arasında serbest ticaret bölgesi oluşturulacak, ortak gümrük tarifesi uygulanacak ve ekonomik iş birliği artırılabilecektir. AEB, 2010 yılında Belarus ve Kazakistan'ın liderliğiyle genişletilerek, Özbekistan ve

Ermenistan da üye olarak katılmıştır. Bu tarihten sonra örgüt, üye ülkeler arasında sınır ötesi serbest dolaşımı sağlama, enerji kaynakları ve taşımacılık alanında iş birliği, ticari ilişkileri daha da geliştirme ve ekonomik entegrasyonu artırma gibi hedefleri de içeren daha geniş bir iş birliği çabası içine girmiştir.¹

Ocak 2015 tarihinde AEB Rusya, Belarus ve Kazakistan tarafından Avrasya Ekonomik Birliği Antlaşması'nın imzalanmasıyla resmi olarak kurulmuştur. Antlaşmada üye ülkeler arasında serbest ticaret bölgesinin oluşturulması, ortak gümrük tarifesinin uygulanması, ortak bir rekabet politikasının oluşturulması ve sanayi politikalarının koordine edilmesi öngörülmektedir. Bugün AEB Rusya, Belarus, Kazakistan, Ermenistan ve Kırgızistan'dan oluşmaktadır.²

3. Örgütün Amacı

Avrasya Ekonomik Birliği'nin (AEB) amacı, üye ülkeler arasında ekonomik iş birliğini artırmak, serbest ticareti teşvik etmek, ortak gümrük tarifeleri uygulamak, ticaret engellerini kaldırmak, yatırımları artırmak, ekonomik entegrasyonu geliştirmek, bölgesel istikrarı ve güvenliği artırmak, sanayi ve rekabet politikalarının koordinasyonunu sağlamak, üye ülkeler arasında enerji kaynakları ve taşımacılık gibi stratejik sektörlerde iş birliği yapmak ve ortak bir dış ticaret politikası yürütmektir. AEB, üye ülkelerin ekonomik gelişmelerini desteklemeyi, yatırım ortamını iyileştirmeyi, üye ülkeler arasındaki ticaret hacmini artırmayı ve bölgesel iş birliğini geliştirmeyi hedeflemektedir. AEB, üye ülkelerin birbirleriyle olan ekonomik ve siyasi ilişkilerini güçlendirerek bölgesel istikrarı ve güvenliği sağlamayı amaçlamaktadır. Görüldüğü gibi örgütün temel görevleri ülkeler arası iktisadi iş birliğinin artırılması ve etkinleştirilmesi amacı doğrultusundadır. Avrasya Ekonomik Birliği, dışa açık bir örgüttür ve isteyen herhangi bir ülke örgüte katılabilir.³

4. Örgüt Yapısı

AEB'nin yapısı dört unsurdan oluşmaktadır. Bunlar Avrasya Ekonomik Birliği Yüksek Konseyi, Hükümetlerarası Konsey, Avrasya Ekonomik Komisyonu ve Avrasya Ekonomik Birliği Mahkemesidir.

Yüksek Konsey, Avrasya Ekonomik Birliği'nin en yüksek

organıdır. Bu konsey, üye devletlerin başkanlarının veya hükümetlerinin temsilcilerinin katılımıyla yılda en az beş kez toplanır ve Ekonomik Birliğin stratejik yönlerini belirler. Konsey, Ekonomik Birliğin yasama organı olan Parlamento'nun onayladığı kararların uygulanmasını denetler. Ayrıca, Ekonomik Birliğin diğer uluslararası kuruluşlarla ilişkilerini ve anlaşmalarını yönetir ve üye devletler arasındaki ticari ve ekonomik iş birliğini geliştirir. Hükümetlerarası Konsey, Avrasya Ekonomik Birliği'nin yürütme organıdır. Konsey, üye devletlerin hükümetlerinden birer temsilcinin katılımıyla yılda iki kez toplanır. Konsey, Ekonomik Birliğin stratejik planlarını belirler, üye devletler arasında serbest ticaret anlaşmaları ve yatırım sözleşmeleri gibi ekonomik anlaşmaları müzakere eder ve imzalar. Konsey ayrıca, Ekonomik Birliğin diğer uluslararası kuruluşlarla iş birliğini yönetir ve Ekonomik Birliğin bütçesini hazırlar. Üye devletlerin ekonomik birlik konusunda alınan kararlara uygun şekilde hareket etmesini sağlama amacı taşıyan Konsey, Birliği temsil eden resmi organlardan biridir.

Avrasya Ekonomik Komisyonu, gümrük birliği ve tek ekonomik alan oluşturmak amacıyla Şubat 2012'den beri faaliyette bulunan uluslararası düzenleyici bir kuruluştur. Her üye ülkeden (Rusya, Kazakistan, Belarus, Kırgızistan ve Ermenistan) üçer üye olmak üzere toplam on beş üyeden oluşmaktadır ve komisyonun merkezi Moskova'da bulunmaktadır. Avrasya Ekonomik Komisyonu'nun ana görevleri arasında, Ekonomik Birliğin ortak pazarının oluşturulması, üye devletler arasındaki ticaretin kolaylaştırılması, üye devletler arasında ekonomik uyumun sağlanması, ortak teknik düzenlemelerin ve standartların geliştirilmesi, bütçenin hazırlanması ve uygulanması yer alır.

Avrasya Ekonomik Birliği Mahkemesi, Avrasya Ekonomik Birliği'nin yargı organıdır ve Mahkemenin merkezi Minsk'te bulunmaktadır. Mahkeme, Ekonomik Birlik içinde yer alan üye devletler arasında ortaya çıkan ihtilafları çözmek için kurulmuştur. Mahkeme, Birliğin uluslararası hukuka uygun olarak işlemlerini sağlayan ve örgütü temsil eden resmi organlardan biridir.⁴

¹ Halit HAMZAOĞLU (2020), "Avrasya Ekonomik Birliği'nin Tarihsel Gelişimi", Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 3(6), s.465.

² <http://www.eaeunion.org/?lang=en> (Erişim tarihi: 11.04.2023).

³ Rahmi İncekara & Beyhan İncekara (2015), "Avrasya Ekonomik Birliği ve Politik Ekonomik Etkileri", Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 3(1), 113-118.

⁴ Fatma Şura BAHŞİ KOÇER, Kerem GÖKTEN (2021), "Avrasya Ekonomik Birliği: Oluşum, potansiyel ve sınırlılıklar", Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(4), s.1471, Cusup PİRİMBAYEV&Cumus GANIYEV (2010), "Avrasya Ekonomik Topluluğu: Bir İktisadi İşbirliği Alternatifi", INTERNATIONAL CONFERENCE ON EURASIAN ECONOMIES 2010, s.85

5. Örgütün Faaliyetleri ve Etkinlikleri

Yukarıda belirtildiği gibi Avrasya Ekonomik Birliği (AEB), 2015 yılında Rusya, Belarus, Kazakistan, Ermenistan ve Kırgızistan tarafından kurulan bir ekonomik birliktir. AEB'nin amacı, üye ülkeler arasındaki ticaret ve ekonomik iş birliğini geliştirmek ve entegrasyonu güçlendirmektir. Aşağıda AEB'nin gerçekleştirdiği faaliyetler ve etkinliklerin bazı örnekleri sıralanmıştır:

- **Serbest Ticaret Anlaşması:** AEB, üye ülkeler arasında serbest ticaret anlaşmaları imzalanmasını sağlamıştır. Bu anlaşmalar sayesinde üye ülkeler arasındaki ticaret hacmi artmıştır.
- **Ortak Piyasa:** AEB, üye ülkeler arasında ortak bir piyasa oluşturulmasını hedeflemektedir. Bu sayede, üye ülkeler arasındaki mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı kolaylaşacaktır.
- **Yatırım Destekleri:** AEB, üye ülkeler arasındaki yatırımları teşvik etmektedir. Üye ülkelerde yatırım yapmak isteyen yatırımcılara çeşitli teşvikler sunulmaktadır.
- **Enerji İş Birliği:** AEB, üye ülkeler arasında enerji iş birliği gerçekleştirilmesini hedeflemektedir. Bu sayede, üye ülkeler arasındaki enerji kaynaklarından daha verimli bir şekilde faydalanılabilecektir.
- **Ortak Sanayi Projeleri:** AEB, üye ülkeler arasında ortak sanayi projeleri yürütmektedir. Bu projeler sayesinde üye ülkeler arasında sanayi iş birliği ve ticaret hacmi artacaktır.
- **Eğitim ve Araştırma Projeleri:** AEB, üye ülkeler arasında eğitim ve araştırma projeleri yürütmektedir. Bu projeler sayesinde üye ülkeler arasında bilgi ve teknoloji transferi artacak ve üye ülkeler arasındaki iş birliği güçlenecektir.
- **Sınır Kontrolü:** AEB, üye ülkeler arasındaki sınır kontrolünü kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Bu sayede, üye ülkeler arasındaki mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı daha da kolaylaşacaktır⁵.

9 Aralık 2022 tarihinde Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) Yüksek Avrasya Ekonomik Konseyi, Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te toplanmıştır. Zirveye üye ülkelerin devlet başkanları ile Avrasya Ekonomik Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanı Mihail Myasnikovîç katılmıştır. Bu toplantıda Avrasya bölgesindeki entegrasyon konuları ele

alınmış ve AEB'in 2022 yılındaki faaliyetleri özetlenmiştir. Toplantı sırasında liderler, AEB'deki endüstriyel iş birliği projelerinin finansman kaynaklarını ve mekanizmalarını ele almıştır. AEB ile Birleşik Arap Emirlikler (BAE) arasında serbest ticaret anlaşmasının imzalanması için müzakere süreci başlatılmıştır. Ayrıca beş ülkenin devlet başkanlarının ardından AEB ülkelerinin enerji sektöründeki yetkili organlarının başkanlarından oluşan bir konseyin kurulmasına karar verilmiştir. Rusya Devlet Başkanı Putin'e göre Moskova yönetimi, ulusal ekonomilere temel enerji kaynaklarının uzun vadeli bir şekilde sağlanmasını ve birliğin ortak enerji piyasasının kurulmasıyla ilgili konuları ele alacak bir koordinasyon yapısının oluşturulmasını desteklemektedir⁶.

Aşağıdaki Tablo 1'de Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin 2018-2024 dönemine ait GSYH'sı görülmektedir.

⁵ <http://www.eaeunion.org/?lang=ky#about-history> (Erişim tarihi 25.04.2023).

⁶ Aydana BAKTYBEK KYZY (2022), Yüksek Avrasya Ekonomik Zirvesi: Entegrasyonda Yeni Sayfa, <https://www.ankasam.org/yukse-av-rasya-eko-nomik-konse-yi-zirvesi-entegrasyonda-yeni-sayfa/>

Tablo 1. Avrasya Ekonomik Birliği Ülkelerine Ait GSYH⁷

Ülke	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Deđişim (CAGR)
Ermenistan	12.433	13.444	14.132	15.025	15.975	16.937	17.953	6,3%
Belarus	59.643	62.572	63.582	64.004	65.209	66.486	67.354	2,0%
Kazakistan	172.941	170.326	182.623	196.871	213.339	236.572	258.459	6,9%
Kırgızistan	8.093	8.261	8.715	9.218	9.822	10.344	10.893	5,1%
Rusya	1.657.290	1.637.892	1.657.539	1.714.313	1.782.057	1.858.609	1.940.442	2,7%
Avrasya Ekonomik Birliği Toplamı	1.912.418	1.894.514	1.928.611	2.001.452	2.088.424	2.190.971	2.297.125	3,1%

Kaynak: (Uluslararası para Fonu (IMF), 2019)

Tabloda görüldüğü gibi birliği oluşturan beş üye ülke arasında en fazla GSYH'ye sahip olan ülke Rusya'dır. Bu beş ülkenin toplam milli geliri 2018 yılında yaklaşık 1,9 trilyon dolar iken IMF projeksiyonuna göre 2024 yılında 2,3 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir.

6. Toplantılar

AEB toplantıları, üye ülkelerin ekonomik ve siyasi liderlerinin bir araya geldiği ve ortak projeler geliştirdikleri yapılarıdır. Toplantılar genellikle yılda bir kaç kez yapılır. Toplantıda ele alınan konular arasında serbest ticaret anlaşmaları, yatırım ortamının geliştirilmesi, enerji ve ulaştırma projeleri gibi konular yer almaktadır. Ayrıca üye ülkeler arasında iş birliği anlaşmaları ve ortak yatırım projeleri de görülmektedir. 26 Ocak 2023 tarihinde Moskova'da Rusya Federasyonu Başbakan Yardımcısı Aleksey Overçuk başkanlığında Avrasya Ekonomik Komisyonu üyelerinin ve Avrasya

Ekonomik Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanı Mihail Myasnikoviç'in katılımıyla toplantı düzenlenmiştir. Avrasya Ekonomik Komisyonu toplantısının katılımcıları, tarımsal-sanayi kompleksinin gelişimine ilişkin ortak tahminleri ve 2023 yılında belirli tarımsal ürünler için ortak gösterge arz ve talep dengelerini onaylamıştır. Toplantıda, Komisyonun AEB ülkelerindeki makroekonomik duruma ilişkin raporu ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasına ilişkin tavsiyeleri onaylanmış ve 3 Şubatta Almatı'da (Kazakistan) düzenlenen toplantıda bu tavsiyeler imzalanmıştır. Ayrıca AEB ortak elektrik piyasası çerçevesinde eyaletler arası elektrik iletimi hizmetlerine erişim kurallarının onaylanması hakkında karar, AEB üye devletlerinin tarım ürünleri ve gıda maddelerinin hızlandırılmış demiryolu ve çok modlu taşımacılığının uygulanmasına ilişkin karar ve Avrasya Hükümetlerarası Konseyi'nin olağan toplantısının zamanı ve yeri hakkında karar imzalanmıştır⁸.

⁷ https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlari/AVRASYA%20EKO-NOMIK%20BIRLIGI%20BILGI%20NOTU.pdf (Erişim Tarihi: 24.05.2023).

⁸ <http://www.eaeunion.org/?lang=ky#about-media> (Erişim tarihi 03.05.2023).

7. Zirveler

AEB üyesi ülkeleri, yılda bir kez düzenli olarak zirve toplantısı yapmaktadır. Bu zirveler, AEB'nin gelecekteki politikalarını belirlemek ve üye ülkeler arasındaki iş birliğini artırmak için önemli fırsatlar sunmaktadır. Zirveler, üye ülkelerin liderleri, ekonomi bakanları ve diğer önemli yetkililerin katılımıyla gerçekleştirilmektedir.

AEB üye ülkeleri arasındaki ilk zirve, 8 Mayıs 2015'te Kazakistan'ın başkenti Astana'da gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, zirveler sırasıyla Soçi (Rusya), Bişkek (Kırgızistan), Minsk (Belarus), Yerevan (Ermenistan), ve Nur-Sultan (Kazakistan) gibi AEB üye ülkelerinin başkentlerinde düzenlenmiştir. 22 Aralık 2020'deki zirve video konferans yönetimiyle yapılmıştır. AEB liderleri, COVID-19 pandemisi ve küresel ekonomik durgunluk gibi zorluklarla mücadele etmek için ortak çalışmalar yapma ve Özbekistan ve Küba Cumhuriyeti'ne AEB içinde gözlemci devlet statüsü verme kararı almıştır. Yine AEB devletlerinin başkanları 2025 yılına kadar entegrasyonun stratejik yönlerinin geliştirilmesini ve İran ile serbest ticaret anlaşması müzakerelerinin başlatılmasını onaylamıştır⁹.

2 Aralık 2022 tarihinde Avrasya Ekonomik Birliği Yüksek Avrasya Ekonomik Konseyi Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te toplanmıştır. Zirveye Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, Belarus Cumhurbaşkanı Aleksandr Lukaşenko, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Cömert Tokayev, Rusya Cumhurbaşkanı Vladimir Putin ve Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile Avrasya Ekonomik Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanı Mihail Myasnikoviç katılmıştır. Zirvede 29 Mayıs 2014 tarihli AEB Anlaşması'nda yapılan değişikliklere ilişkin bir protokol ile elektronik biçimde hizmet sunarken dolaylı vergilerin tahsil edilmesine ilişkin prosedürü kısmen tanımlayan bir protokol imzalanmıştır. Birleşik Arap Emirlikleri ile bir serbest ticaret anlaşmasının imzalanmasına ve AEB'nin 2023 uluslararası faaliyetlerinin ana yönleri ile Avrasya Ekonomik Komisyonu düzenlemelerindeki değişiklikler hakkında bir anlaşmanın imzalanmasına ilişkin müzakerelerin başlatılmasına ilişkin kararlar kabul edilmiştir. Toplantı sonunda Avrasya Ekonomik Birliği organlarının başkanlığı Rusya'ya devredilmiştir. Ayrıca, "Yüksek Avrasya Ekonomik Konseyi'nin bir sonraki oturumunun zamanı ve yeri

hakkındaki" karar kabul edilmiştir. Kremlin basın servisinin bildirdiğine göre, Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin liderleri Bişkek'te düzenlenen zirvenin ardından 15 belgeyi imzalamıştır¹⁰.

B- Çin'in Tek Kuşak Tek Yol Projesi

Her geçen gün yükselen Çin ekonomisinin başta Orta Asya ülkeleri olmak üzere dünyadaki birçok ülkeyi etkilemektedir. Çin, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılmasından sonra Orta Asya'da oluşan otorite boşluğunu, bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerle siyasi, ekonomik ve ticari ilişkiler geliştirerek doldurmayı başarmıştır. Çin'in 2013 yılında duyurduğu Tek Kuşak Tek Yol Projesi, eski İpek Yolu'nu canlandırma adına gerçekleştirilen ve Çin'in otoritesini daha da artırmaya yarayan bir projedir.

Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping tarafından başlatılan bu proje, başlangıçta Doğu Asya ile Avrupa'yı fiziksel altyapı aracılığıyla birbirine bağlamak için kurulmuştur. O zamandan bu yana geçen on yılda, proje Afrika, Okyanusya ve Latin Amerika'ya genişleyerek Çin'in ekonomik ve politik etkisini önemli ölçüde genişletmiştir¹¹. Tek Kuşak Tek Yol Projesinin adı 2016 yılında daha kapsayıcı olması amaçlanarak "Kuşak ve Yol Girişimi" olarak değiştirilmiştir. Ticareti artırma, ekonomik büyümeyi destekleme ve bölgesel bağlantıları derinleştirmeyi hedefleyen proje, Xi Jinping dönemi dış politikasının temel konularından birini oluşturmuş ve 2017 yılında Çin anayasasına dâhil edilmiştir. Dünyanın 70'den fazla ülkesini kapsayan bu proje, karayolları, demiryolları, limanlar, havaalanları, enerji üretim santralleri ve telekomünikasyon ağları ile büyük ölçekli altyapı yatırımlarını içermektedir. Asya ve Avrupa arasında gerçekleştirilmesi düşünülen bu yeni ekonomik girişim, Çin'in jeopolitik ve jeoekonomik hedefleri, bölgesel hegemonyası ve küresel rolü açısından büyük önem taşımaktadır. Çin, projenin, dahil olan tüm ülkelere ekonomik refah getireceğini vurgularken, bazı ülkeler, özellikle bazı Amerikalı ve Avrupalı uzmanlar ve politikacılar tarafından Kuşak ve Yol Girişimi'ne birçok eleştiri getirilmektedir. Bu kişiler "Çin'in borç tuzağı diplomasisi" olarak tanımladıkları projenin, dahil olan ülkelerin Çin'e bağımlılığını ve borçluluk oranını artıracaklarını öne sürmektedir¹².

⁹ <http://www.eaeunion.org/?lang=ky#about-history> (Erişim tarihi 10.05.2023)

¹⁰ https://24.kg/vlast/253061_sammit_zavershilsya_predsedatelstvo_veaes_pereshlo_rossii/ (Erişim tarihi 10.05.2023)

¹¹ <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative> (Erişim tarihi 16.05.2023)

¹² Şuhnaz YILMAZ ÖZBAĞCI (2023), "Kuşak ve Yol Girişimi Nedir?", Tubitak Ansiklopedi, <https://www.haberturk.com/tubitak-ansiklopedi/kusak-ve-yol-girisimi-nedir>.

Resmi verilere göre Kuşak ve Yol Girişiminde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler dâhil olmak üzere dünyanın 65'ten fazla ülkesi yer almaktadır. Girişim, küresel ekonomik kapasitenin %30'unu, dünya GSYH'sının %55'ini, dünya nüfusunun yaklaşık %70'ini ve dünya küresel enerji kaynaklarının yaklaşık %75'ini kapsamaktadır. Kuşak ve Yol girişimi çerçevesindeki projeleri finanse etmek için Çin, iki temel finansal aracı tanıtmıştır: Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB) ve 40 milyar ABD doları kaynağa sahip İpek Yolu Fonu¹³.

C- Sonuç

Avrasya Ekonomik Birliği, Avrasya bölgesindeki ülkeler arasında ekonomik iş birliğini teşvik etmek amacıyla kurulan bir örgüttür. Üye ülkeler arasında serbest ticaret anlaşmalarının yapılması, yatırımların teşviki ve ekonomik entegrasyonun güçlendirilmesi gibi hedefler taşımaktadır. Çin'in Tek Kuşak Tek Yol projesi ise Çin'in öncülüğünde başlatılan bir altyapı ve ekonomik gelişim girişimidir. Proje, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarını kapsayan geniş bir coğrafi alanda yeni ticaret yolları, limanlar, demiryolu hatları, enerji projeleri ve diğer altyapı yatırımlarıyla bölgesel bağlantıları güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Bu iki girişim birçok benzerlik ve farklılıklar içermektedir. Her ikisi de bölgesel iş birliğini teşvik etmeyi amaçlamakta ancak farklı coğrafi bölgelere odaklanmaktadır. Avrasya Ekonomik Birliği, Avrasya bölgesindeki ülkeleri kapsarken, Tek Kuşak Tek Yol projesi daha geniş bir coğrafi alana yayılmaktadır. Her iki girişim de altyapı projelerine odaklanmaktadır. Avrasya Ekonomik Birliği, üye ülkeler arasında ulaşım ağlarını güçlendirmeyi ve ticaretin kolaylaştırılmasını hedeflerken, Tek Kuşak Tek Yol projesi küresel altyapı yatırımlarıyla bölgesel bağlantıları artırmayı hedeflemektedir.

Kaynakça

AVCIL, Seniha & AYDIN, Kenan (2022), "Bir Kuşak Bir Yol Projesi'nde Orta Asya Ülkelerinin Konumu ve Önemi", International Conference On Eurasian Economies 2022, ss.130-137

BAHSİ KOÇER, Fatma Şura ve GÖKTEN, Kerem (2021), "Avrasya Ekonomik Birliği: Oluşum, potansiyel ve sınırlılıklar", Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(4), ss.1468-1485

HAMZAOĞLU, Halit (2020), "Avrasya Ekonomik Birliği'nin Tarihsel Gelişimi", Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 3(6), ss.463-473

İNCEKARA, Rahmi & İNCEKARA, Beyhan (2015), "Avrasya Ekonomik Birliği ve Politik Ekonomik Etkileri", Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 3(1), 111-127

PIRİMBAYEV, Cusup & GANIYEV, Cunas (2010), "Avrasya Ekonomik Topluluğu: Bir İktisadi İşbirliği Alternatifi". International Conference On Eurasian Economies 2010. ss.82-85

Uluslararası Para Fonu (IMF). (2019, Ekim 18). World Economic Outlook Database, October 2019: IMF. Uluslararası Para Fonu (IMF) Web sitesi: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/02/weodata/WEEOct2019al>

YILMAZ ÖZBAĞCI, Şuhnaz (2023), "Kuşak ve Yol Girişimi Nedir?", Tübitak Ansiklopedi, <https://www.haberturk.com/tubitak-ansiklopedi/kusak-ve-yol-girisimi-nedir>

<http://www.eaeunion.org/?lang=en>

<https://www.ankasam.org/yuksek-avrasya-ekonomik-konseyi-zirvesi-entegrasyonda-yeni-sayfa/>

https://24.kg/vlast/253061_sammit_zavershilsya_predsedatelstvo_veaes_pereshlo_rossii/

¹³Seniha AVCIL & Kenan AYDIN(2022)," Bir Kuşak Bir Yol Projesi'nde Orta Asya Ülkelerinin Konumu ve Önemi", INTERNATIONAL CONFERENCE ON EURASIAN ECONOMIES 2022, s.131